

1. Obiekt

630/3 STODOŁA

2. Czas powstania

4 ćw. XIX w.

3. Miejscowość

ŚWIĘTOSŁAW

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

ŚWIĘTOSŁAW,
nr hipoteczny 87853 Kruszyn
lub ewid. [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna

Kujawsko-pomorskie
województwo Włocławek
gmina [REDACTED]

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Swathoslaw

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

Województwo włocławskie
powiat Powiat Włocławek

8. Właściciel i jego adres

Agencja Własności Rolnej
Skarbu Państwa
Oddział Terenowy Warszawa

9. Użytkownik i jego adres

10. Rejestr zabytków

287/A 20. 01. 1992

Nr data

Wieś „Swanthosław” wymieniona po raz pierwszy w rejestrze poradnego województwa brzesko-kujawskiego w 1489 r., jako należąca do parafii Kruszyń. W tym czasie była własnością rodową rodziny Świętosławskich, szlachty folwarcznej, którzy swe nazwisko przyjęli od nazwy miejscowości. We własności tej rodziny wieś pozostawała do połowy XVIII w. W 1770 r. dobra Świętosław nabył Piotr Piniński, ożeniony z Heleną z Działyńskich. Po śmierci Piotra w 1802 r. dobra odziedziczyli jego synowie: Romuald (ur. 1754), Wawrzyniec (ur. 1755) i Karol (ur. 1758). W 1816 r. w wyniku podziału rodzinnego głównym właścicielem został jedynie Romuald Pieniński, który dwa lata później - w 1818 r. sprzedał je Teodorowi Chrząszczewskiemu herbu Trzaska, dzierżawcy wsi Gagowy za sumę 140 tys. złotych polskich. W 1832 r. Chrząszczewski odsprzedał Świętosław Chrystianowi Wilhelmowi Kriegerowi za sumę 102.500 złotych. W kontrakcie sprzedaży znajdowała się wzmianka o odszkodowaniu ubezpieczeniowym, które może odebrać nowy właściciel za spalone budynki folwarczne. W 1855 r. Krystian Wilhelm Krieger przekazał dobra swemu najstarszemu synowi - Augustowi Wilhelmowi. Wartość tych dóbr w tym czasie wynosiła 152 tys. złotych, dobra ziemskie Świętosław liczyły w tym czasie 499 mórg, w tym gruntów ornych pszennych 200 mórg,

c.d.n. wkładka nr 1

Wieś Świętosław zlokalizowana ok. 14 km na pd. od Włocławka. Zespół dworski usytuowany w pn.-wsch. części wsi, zamknięty obrysem nieregularnego pięcioboku. Granice założenia od pn. tworzy utwardzona droga do wsi Kruszyń, od wsch. i pd. rów i ciek wodny ze stawem w części pd.-zach.; od zach. - murowane ogrodzenie, oddzielające zabudowę folwarczną od wsi. Główna droga dojazdowa do dworu, od strony zach., zakończona od pd. kolistym podjazdem przed dworem. Gospodarcze zabudowania folwarczne, tworzące luźny wydłużony czworobok usytuowane są na pd. od dworu. Tworzą je: w pierzei wsch. spichlerz i dalej na pd. - stodoła, w pierzei pd. - kolejna, mniejsza stodoła, w pierzei zach. - od pd. stajnia, następnie obora, zaś przy wjeździe do dworu od zach. - kuźnia. Zabudowa folwarczna uzupełniona jest współczesnymi budynkami gospodarczymi, tworzącymi bardzo obszerne podwórze gospodarcze, składające się jakby z dwu wewnątrz: jedno na wprost elewacji pd. dworu, przy nim historyczny spichlerz, drugie od pd., przesunięte lekko na wsch. i połączone z poprzednim narożnikiem - przy nim pozostałe budynki. Dawniej teren folwarku otoczony był sadem, obecnie na terenie parku od wsch. wzniesione dużo kubaturowe szklarnie. Podwórze wybrukowane trylinką po 1990 r., w tym samym czasie wydzielono też ogrodzeniem z siatki obszerny trawnik z podjazdem przed dworem od str. pd. Zachowany zasadniczy historyczny układ przestrzenny założenia z dworem, podwórzem gospodarczym i częścią dawnej zabudowy folwarcznej z k. XIX i pocz. XX w.

SYTUACJA: Budynek usytuowany na pd. od dworu, we wsch. pierzei drugiego podwórza gospodarczego. Elewacją frontową zwrócony na zach.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA: fundamenty z kamieni polnych, ściany ceglane na zaprawie wapiennej, otynkowane, więźba dachowa krokwiowa, wsparta na belkach stropowych, dach kryty papą bitumiczną. Strop belkowy otwarty nad częścią starszą, nad dobudówką stropodach drewniany, podłoga - wylewka betonowa. Okna od strony wsch. wąskie z żaluzją drewnianą. W przybudówce od zach. okna drewniane, okratowane od zewnątrz, wrota drewniane, klepkowe, współczesne. Połacie dachowe deskowane, dach kryty papą.

RZUT: budynek na planie prostokąta wydłużonego prostokąta z nieco krótszą dobudówką wzdłuż ściany zach. Wrota w budynku głównym umieszczone w ścianach szczytowych, w ścianie zach. od str. pd. ślad zamurowanych szerokich wrót, zamkniętych płaskim łukiem. Do dobudówki prowadzą dwie pary wrót od strony zach.

c.d.n. wkładka nr 1

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 700 m ³	ok. 150 m ²	stodoła	magazyn
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.)		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
		dobry	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie			

1. Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego we Włocławku, księga wieczysta „Dobra Ziemska Świątostaw w powiecie brzeskim obwodzie kujawskim (lata 1820-1935)”
2. Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Księgi Grodzkie Bobrownickie, Relacje, 22, k. 273-277
3. Archiwum Państwowe we Włocławku, Zbiór materiałów geodezyjno-kartograficznych z terenu powiatu włocławskiego, lata 1920-63, bez sygn. – Plan gruntów majątku prywatnego Świątostaw w gminie Śmitowice, powiecie włocławskim położonych, pomiar i plan wykonał w 1937 r. miernicy przysięgli J. Szadkowski (w skali 1: 4 000)

22. Bibliografia

1. Ewidencja zabytkowego zespołu dworsko-parkowego w Świątostawiu gm. Włocławek, opr. G. Michałowski, Bydgoszcz 1987 (maszynopis w archiwum WO SOZ Delegatura we Włocławku)
2. Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego, Warszawa 1888, t. XI, s. 698
3. M. Borucki, Ziemia Kujawska pod względem historycznym, jeograficznym, archeologicznym, ekonomicznym i statystycznym, Włocławek 1882
4. Z. Guldon, Rozmieszczenie własności ziemskiej na Kujawach w II połowie XVI wieku, Toruń 1964, s. 61
5. Rejestr podymnego województwa brzesko-kujawskiego z 1634 r., wyd. R. i Z. Guldonowie w: Prace Komisji Historii Bydgoskiego towarzystwa Naukowego, t. IX, Warszawa –Poznań 1973
6. Rejestr pogłównego województwa brzesko-kujawskiego z 1674 r., wyd. R. i Z. Guldonowie w: Prace Komisji Historii Bydgoskiego towarzystwa Naukowego, t. XII, Warszawa –Poznań 1976
7. R. i Z. Guldon, Materiały do osadnictwa powiatu brzesko-kujawskiego w XVII-XVIII w., w: Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie, seria E 1985 r, s. 168
8. Lustracja poradnego i rejestr łańów województw Brzesko-kujawskiego i inowrocławskiego z 1489 roku, oprac. J. Senkowski w: „Teki Archiwalne”, Warszawa 1961, t. 7, s. 94
9. E. Celińska, M. Gruszczyńska, Świątostaw. Zespół dworski, w: Materiały do dziejów rezydencji w Polsce. Kujawy wschodnie. T. I, cz. 2, Włocławek 2001, s. 221-238

24. Opracowanie karty ewidencyjnej

mgr Piotr Obłog, październik 2002

tekst
imię, nazwisko, data, podpis

mgr Piotr Obłog, październik 2002

plany, rysunki
imię, nazwisko, data, podpis

mgr Piotr Obłog, październik 2002

zdjęcia fotogr.
imię, nazwisko, data, podpis

archiwum fot. WO SOZ Delegatura Włocławek

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Załączniki

wkładka 1 - 2

1. Miejscowość	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina		
3. Powiat		
4. Województwo		
ŚWIĘTOSŁAW	STODOŁA	Cdn. rubryka 12 i 13
Włocławek		
Włocławek		
Kujawsko-pomorskie		

Cdn. Rubryka nr 12 : żytnich – 248 mórg, łąk koszonych raz do roku 8 mórg, lasów 26 mórg i nieużytków 17 mórg. W 1879 r. w posiadanie dóbr wszedł syn Augusta Kriegera i jego żony Wilhelminy z Milbrandtów – Julian Konstanty Krieger. W r. 1881 w folwarku Świętosław znajdowały się dwa budynki murowane i 16 drewnianych. W roku 1905 dobra Świętosław obejmowały 545 mórg 41 prętów, w tym terenu zabudowanego było 13 mórg 77 prętów, ogród owocowy zajmował 5 mórg 149 prętów, ogród spacerowy 4 morgi 178 prętów. W 1910 r. po śmierci Juliana dobra przeszły na własność jego starszego brata – Wilhelma Henryka Kriegera. W 1931 r. po jego śmierci dobra zostały na mocy testamentu podzielone pomiędzy wdowę i córki: córka Eryka Anita Szulc, żona Witolda Szulca otrzymała ½ część, zaś druga córka Gertruda Urszula Wünsche, żona Teodora Wunsche i wdowa po Henryku – Alwina Wilhelmina Krieger - po ¼ części. W 1935 r. Eryka Anita odsprzedała swoją część siostrze za sumę 135 tysięcy złotych. Po wybuchu II wojny św. Właściciele przyjęli obywatelstwo niemieckie i zarządzali majątkiem do 1945 r. W 1945 r. Świętosław, określany jako poniemiecki majątek ziemski przejęty został w trybie dekretu o reformie rolnej na rzecz Skarbu Państwa i przekazany nowo utworzonemu Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu w Świętosławiu. Od 1963 r. właścicielem majątku była Stacja Hodowli Roślin Ogrodniczych. W 1990 r. stacja przekształcona została w Przedsiębiorstwo Hodowli Roślin Ogrodniczych w Świętosławie, które w 1992 r. przekazane zostało Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, Oddziału Terenowego w Warszawie. W tymże roku w miejsce PHRO utworzono Gospodarstwo Hodowli Roślin Ogrodniczych Skarbu Państwa w Świętosławie, od 1996 r. użytkownikiem była Spółka „PlantiCo” Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze w Świętosławie, po roku 2000 prywatny dzierżawca.

cdn. Rubryka nr 13 :

BRYŁA: parterowy, kryty płaskim dachem dwuspadowym. Bryła zwarta, niska, na zewnątrz nie rozczłonowana.

ELEWACJE: ściany obwodowe bez wyraźnej odsadzki. Elewacje o rytmicznym podziale ramowym - płaskimi lizenami, umieszczonymi pomiędzy osiami wyznaczonymi przez okna. Elewacja wsch. siedmioosiowa, Otwory okienne wąskie, wydłużone w kształcie stojącego prostokąta, wypełnione drewnianą żaluzją klepkowa. Elewacja zach. przybudówki sześćoosiowa, z symetrycznym układem dwóch par dwuskrzydłowych wrót z parami okienek po bokach, w szczytowych elewacjach przybudówki umieszczone pojedyncze okienka. **Dach:** płaski dwuspadowy, o znacznie wysuniętej poza lico ścian połaci z widocznymi końcówkami krokwi.

WNĘTRZE: wnętrze w budynku głównym jednoprzestrzenne, stropy otwarte, podparte dwoma rzędami słupów drewnianych, w przybudówce dwa pomieszczenia magazynowe.

INSTALACJE: elektryczna

Wkładkę założył: mgr Piotr Obłog, październik 2002
(imię, nazwisko, data)

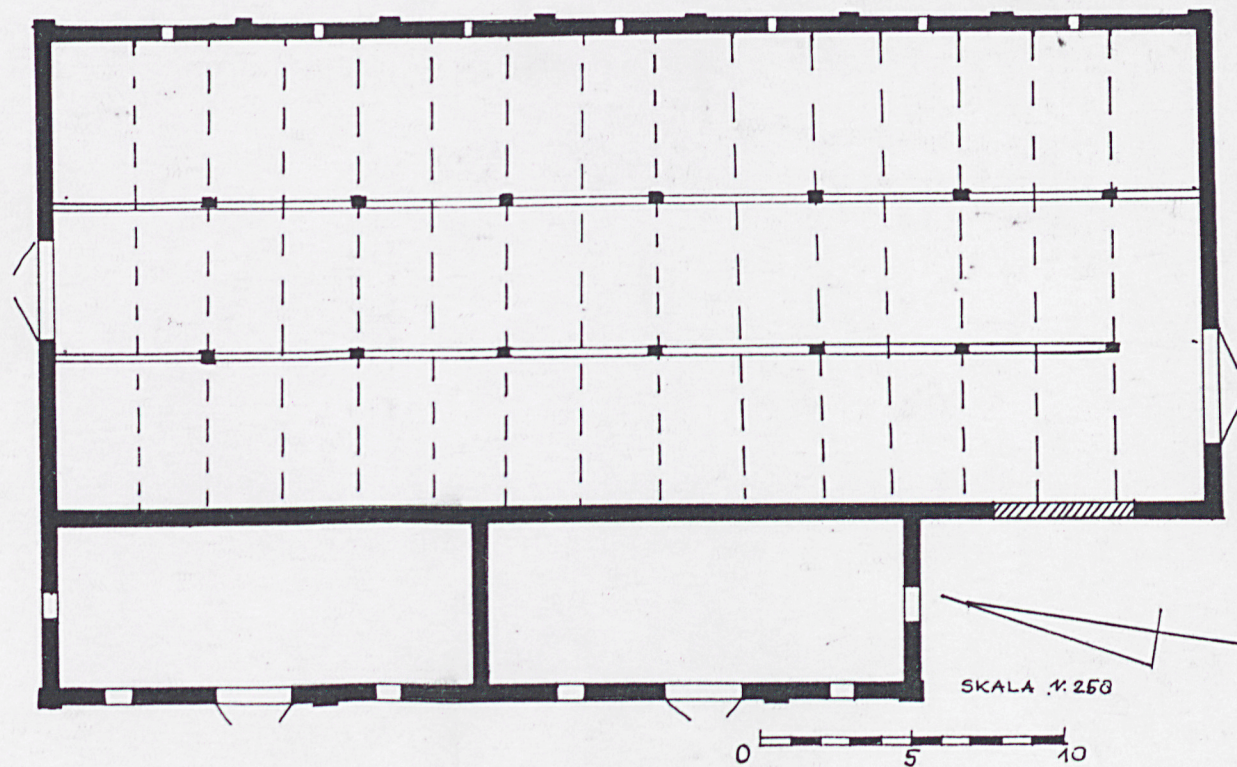
Miejsce przechowywania negatywów archiwum fot. WO SOZ Delegatura Włocławek

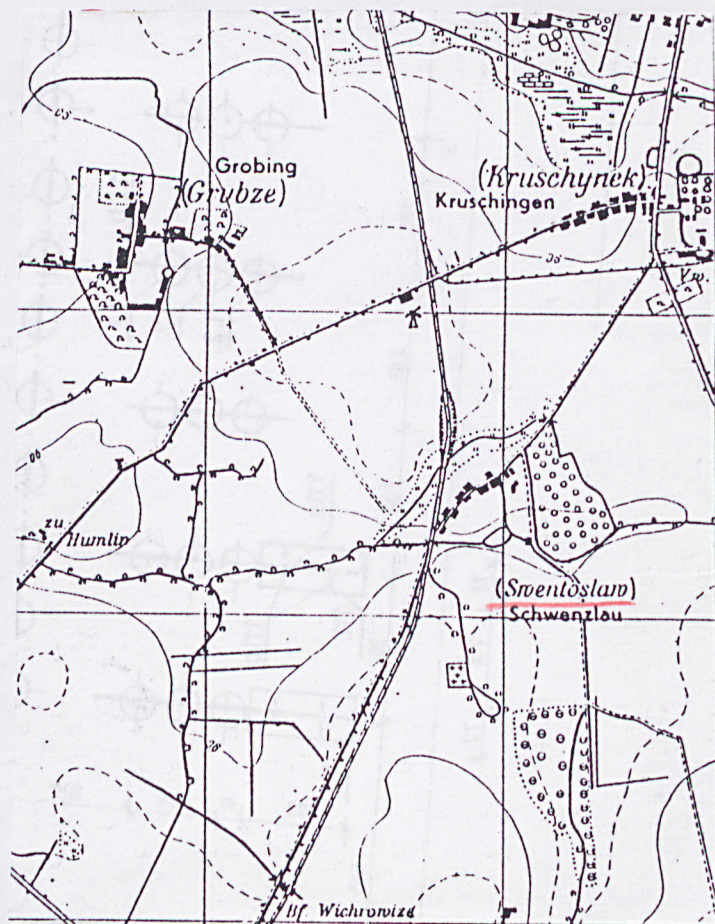
1. widok od strony pd.-wsch.

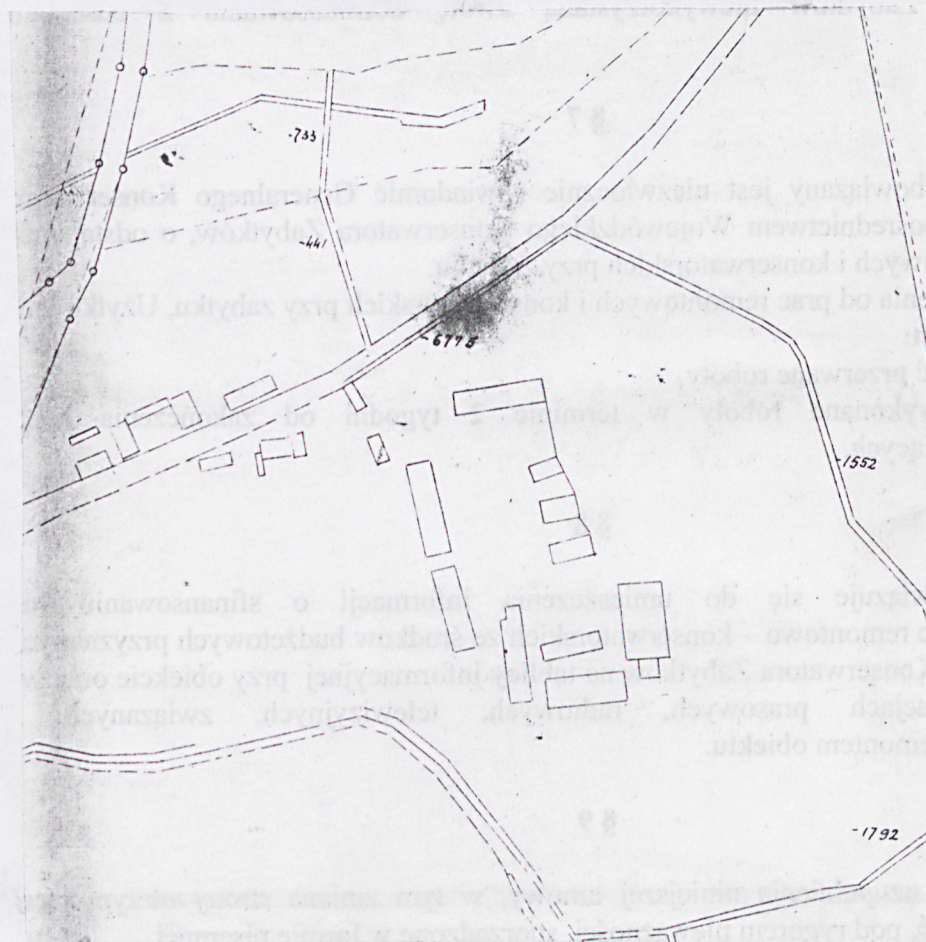
2. fragment elewacji wsch. z zamurowanym otworem wrót

1. Miejscowość ŚWIĘTOSŁAW	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina Włocławek		
3. Powiat Włocławek	STODOŁA	Fotografie i plany
4. Województwo Kujawsko - pomorskie		

fragment mapy Deutsche Heereskarte 1:25 000, stan z k. XIX w.

plan folwarku Świętosław gm. Śmiłowice, pow. włocławski
skala 1:4000 1937 r. (fragment)

Wkładkę założył: mgr Piotr Obłóg, październik 2002 r.

Miejsce przechowywania negatywów archiwum fot. WO SOZ-Delegatura Włocławek